

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-06-29

SBN 2026-08-25

Ärendenummer SBF-2026-00460

Handläggare

Andrea Utbult

Telefon: 031- 368 18 58

E-post: andrea.utbult@stadsbyggnad.goteborg.se

Svar på motion om att avveckla arbetet med Agenda 2030

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden:

1. Motionen om att avveckla arbetet med Agenda 2030 avstyrks.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som yttrande över motionen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden har fått möjlighet att lämna synpunkter på motion av Jörgen Fogelklou (SD) och Emma Altenhammar (SD) om att Göteborgs Stad ska avveckla arbetet med Agenda 2030. Motionen ska vara besvarad senast den 31 augusti.

Motionen utgår från att kommunens uppdrag är reglerat i lag och omfattar centrala välfärds- och samhällsfunktioner. Arbetet med Agenda 2030 är däremot frivilligt och saknar rättslig styrning. Ett fokus på Agenda 2030 kan medföra ökade administrativa insatser och omprioriteringar som inte tydligt stärker kärnverksamheterna. Mot denna bakgrund föreslår motionen att Göteborgs Stad ser över sitt arbete med Agenda 2030 i syfte att säkerställa en ändamålsenlig styrning med fokus på lagstadgat uppdrag och lokala behov.

Agenda 2030 utgör ett etablerat ramverk för hållbar utveckling som integrerar sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv – områden som redan är centrala i kommunens kärnverksamheter. Flera av de globala målen ligger i direkt linje med det kommunala uppdraget, såsom god utbildning, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen samt hälsa och välbefinnande.

Förvaltningen bedömer därför att det är olämpligt att avveckla arbetet med Agenda 2030. I stället bör Göteborgs Stad vidareutveckla hur Agenda 2030 och de tre hållbarhetsdimensionerna kan används på ett ändamålsenligt och integrerat sätt, så att det stärker – snarare än konkurrerar med – det lagstadgade uppdraget och de lokala behoven. En sådan inriktning bör bidra till en mer hållbar, effektiv och långsiktigt robust kommunal verksamhet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att avveckla Agenda 2030 bedöms kunna få negativa konsekvenser för den ekonomiska hållbarheten på lång sikt. Agenda 2030 utgör ett strategiskt ramverk som stödjer ett

långsiktigt och resurseffektivt arbete där ekonomiska, sociala och miljömässiga perspektiv vägs samman i planering och beslutsfattande.

För stadens verksamheter kan en avveckling innebära minskade möjligheter till samordning, uppföljning och prioritering av insatser som bidrar till långsiktigt hållbara investeringar och effektiv användning av resurser. Detta riskerar att leda till ökade kostnader över tid om ekonomiska konsekvenser av sociala och miljömässiga utmaningar inte hanteras i ett tidigt skede.

För invånare och brukare kan en avveckling indirekt påverka den ekonomiska situationen genom att försvåra arbetet med att minska skillnader i livsvillkor, stärka etableringen på arbetsmarknaden och förebygga utanförskap. Sådana faktorer har betydelse för både individers ekonomiska förutsättningar och samhällets samlade kostnader.

Sammantaget bedöms en avveckling av Agenda 2030 kunna försvaga stadens förutsättningar att bedriva ett långsiktigt ekonomiskt hållbart utvecklingsarbete och därmed medföra risk för ökade kostnader och minskad samhällsekonomisk effektivitet över tid.

Om Agenda 2030 avvecklas kommer kostnader även uppstå där ramverket redan är inarbetat i stadens styrning, exempelvis krävs borttagande av Agenda 2030 i nämnders reglementen och bolagsstyrelsers ägardirektiv.

Bedömning ur ekologisk dimension

Att avveckla Agenda 2030 bedöms kunna få negativa konsekvenser för den ekologiska hållbarheten. Agenda 2030 utgör ett övergripande ramverk som stödjer arbetet med att integrera miljö- och klimatperspektiv i planering, styrning och uppföljning av verksamheter och samhällsutveckling.

För stadens verksamheter kan en avveckling innebära att det gemensamma stödet för att arbeta strukturerat med frågor som klimatpåverkan, biologisk mångfald, resurseffektivitet och hållbar konsumtion försvagas. Det kan leda till minskad samordning och uppföljning av åtgärder som syftar till att minska miljöbelastningen och stärka stadens långsiktiga motståndskraft mot klimat- och miljöutmaningar.

På längre sikt riskerar en avveckling att försvåra arbetet med att nå lokala, nationella och internationella miljö- och klimatmål. Detta kan medföra negativa konsekvenser för såväl naturmiljö som invånarnas livsmiljö, hälsa och välbefinnande.

Sammantaget bedöms en avveckling av Agenda 2030 kunna försvaga stadens förutsättningar att bedriva ett långsiktigt och systematiskt arbete för ekologiskt hållbar utveckling samt att hantera de miljö- och klimatutmaningar som påverkar både dagens och framtidens generationer.

Bedömning ur social dimension

Att avveckla Agenda 2030 bedöms kunna få negativa konsekvenser för den sociala hållbarheten. Agenda 2030 utgör ett etablerat ramverk för att integrera frågor om jämlikhet, jämställdhet, folkhälsa, delaktighet och mänskliga rättigheter i stadens utvecklingsarbete. En avveckling riskerar att försvaga det långsiktiga och samordnade arbetet för social sammanhållning och för att motverka skillnader i livsvillkor mellan olika grupper.

Ur ett samhällsutvecklingsperspektiv kan en avveckling minska möjligheterna att systematiskt följa upp och hantera sociala utmaningar. Detta kan påverka utvecklingen mot ett mer jämlikt och inkluderande samhälle där alla invånare ges likvärdiga förutsättningar att leva ett värdigt liv. Förslaget riskerar även att försvaga fokus på icke-diskriminering och mänskliga rättigheter, eftersom Agenda 2030 bidrar med ett gemensamt mål- och uppföljningssystem för dessa frågor.

Sammantaget bedöms en avveckling av Agenda 2030 kunna försvåra stadens arbete för social hållbarhet, jämställdhet, jämlikhet och ett långsiktigt säkerställande av mänskliga rättigheter för alla invånare.

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

1. Motion om att avveckla arbetet med Agenda 2030, handling 2026 nr 95

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadsnämnden ska besluta om svar på motion av Jörgen Fogelklou (SD) och Emma Altenhammar (SD) om att Göteborgs Stad ska avveckla arbetet med Agenda 2030. Motionen ska vara besvarad senast den 31 augusti.

Motionen utgår från att kommunens uppdrag är reglerat i lag och omfattar centrala välfärds- och samhällsfunktioner. Arbetet med Agenda 2030 är däremot frivilligt och saknar rättslig styrning, vilket innebär att varje kommun själv avgör dess relevans i förhållande till det lagstadgade uppdraget.

Ett fokus på Agenda 2030 kan medföra ökade administrativa insatser och omprioriteringar som inte tydligt stärker kärnverksamheterna. Samtidigt finns möjligheter att styra verksamheten effektivt utifrån lagkrav, lokala behov och egna prioriteringar utan att integrera det globala ramverket.

Mot denna bakgrund föreslår motionen att Göteborgs Stad ser över sitt arbete med Agenda 2030 i syfte att säkerställa en ändamålsenlig styrning med fokus på lagstadgat uppdrag och lokala behov.

Agenda 2030 och kommuners roll

Agenda 2030 är en global handlingsplan som antogs av FN:s medlemsländer år 2015 för att främja hållbar utveckling fram till år 2030. Den består av 17 globala mål och 169 delmål som tillsammans omfattar tre dimensioner av hållbarhet:

- social
- ekonomisk
- ekologisk

Syftet är att utrota fattigdom, minska ojämlikheter, skydda planeten och skapa goda livsvillkor för alla människor. Arbetet genomförs av länder, myndigheter, kommuner, företag och civilsamhälle, och bygger på frivilligt engagemang snarare än juridiska krav.

Kortfattat är Agenda 2030 ett gemensamt internationellt ramverk för långsiktig och hållbar samhällsutveckling.

Kommuner i Sverige kan ha en central roll i genomförandet av Agenda 2030 eftersom många av de globala målen berör områden som ligger inom det kommunala ansvaret. De kan bidra genom att exempelvis integrera målen i styrning av verksamheten utifrån innehåll i budget eller andra styrande dokument. Genom sina kärnuppdrag kan kommuner direkt påverka flera mål, exempelvis genom god utbildning i skolan, socialt stöd genom äldreomsorg och socialtjänst eller hållbar stadsutveckling och bostadsplanering.

Agenda 2030 i förhållande till Göteborgs Stads styrning

Agenda 2030 utgör ett övergripande ramverk för hållbar utveckling som kan fungera som ett stöd i Göteborgs Stads samlade styrning och kan integreras i stadens befintliga styrkedja. I stadens styrning finns flera exempel där Agenda 2030 ska användas. Det är framför allt styrning mot de tre hållbarhetsdimensionerna. Dimensionerna kan ses som ytterligare en nedbrytning för Göteborgs stads verksamheter av Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen. De tre dimensionerna blir ett paraply som bland annat fungerar som analysverktyg.

I stadens budget för 2026, som är det övergripande styrdokumentet för stadens verksamheter, står det att arbetet med de tre hållbarhetsdimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet ska integreras i ordinarie arbete och arbetet mellan hållbarhetsdimensionerna ska samordnas. Genom att de tre dimensionerna ska integreras ges förutsättningar helhetsperspektiv och långsiktighet, utan att stadens förvaltningar och bolag har krav att koppla verksamheten till varje enskilt globalt mål.

I stadens nämnders reglementen och bolagsstyrelser ägardirektiv fastställer ansvar och befogenheter inom organisationen går att läsa att alla nämnder och styrelser ska driva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå målen i Agenda 2030. Stadens bolag ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle genom att i sin verksamhet bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete. Det går även att läsa att en hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

I stadens tjänsteutlåtanden används de tre hållbarhetsdimensionerna för att redovisa vilka konsekvenser ärendet/förslaget har utifrån ekonomiskt-, ekologiskt- och social hållbar utveckling. Detta för att på ett enhetligt sätt säkerställa analys i stadens samtliga verksamheter utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna för att ge ett mer heltäckande beslutsunderlag, förbättra avvägningar och bidra till att stadens beslut blir långsiktigt hållbara och välgrundade.

Även Göteborgs Stads huvudbudskap ”Hållbar stad – öppen för världen” har kopplingar till Agenda 2030. I begreppet ligger att Göteborg ska vara en hållbar stad, både ekologiskt, socialt och ekonomiskt för nuvarande och kommande generationer. Staden har bland annat ambitioner om att vara en av världens mest hållbara destinationer samt en port mot världen som arbetsmarknadsregion och centrum för klimatsmart logistik.

Stadsbyggnadsförvaltningen har sedan flera år kopplat den politiska styrningen utifrån mål, uppdrag, program och planer till de tre dimensionerna. Detta för att förtydliga och förenkla den politiska styrningen men även för att få ge förutsättningar till mer enhetlig styrning inom nämndens verksamhet utifrån stadens krav kopplat till Agenda 2030 och de tre dimensionerna.

Sammanfattningsvis förhåller sig Agenda 2030 till Göteborgs Stads styrning som ett kompletterande och stödjande ramverk. Det saknar egen rättslig status men ska bidra till ökad samordning, systematik och långsiktighet i stadens arbete.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att om Göteborgs Stads arbete med Agenda 2030 och de tre hållbarhetsdimensionerna skulle avvecklas riskerar det att försvaga stadens långsiktiga och strategiska styrning. Även om kommunens uppdrag är tydligt reglerat i lag, innebär det inte att arbetet bör begränsas till enbart lagstadgade minimikrav. Agenda 2030 utgör ett etablerat ramverk för hållbar utveckling som integrerar sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv – områden som redan är centrala i kommunens kärnverksamheter. Flera av de globala målen ligger i direkt linje med det kommunala uppdraget, såsom god utbildning, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen samt hälsa och välbefinnande. Det faktum att Agenda 2030 inte är lagstadgat bör därför inte ses som ett skäl att avveckla arbetet, utan snarare som en möjlighet för staden att proaktivt stärka kvaliteten och långsiktigheten i våra insatser. Att använda Agenda 2030 som ett övergripande ramverk kan därför bidra till ökad samordning och tydlighet i stadens arbete utifrån de tre dimensionerna.

Vidare kan arbetet med Agenda 2030 fungera som ett stöd i prioritering och uppföljning, snarare än som en belastning. Genom att knyta budgetmål till ett internationellt erkänt ramverk skapas bättre förutsättningar för jämförelser, lärande och utveckling, både nationellt och internationellt. Detta kan i sin tur stärka stadens innovationsförmåga och bidra till effektivare resursanvändning över tid.

Argumentet att Agenda 2030 riskerar att skapa merarbete behöver även det nyanseras. Integrationen av hållbarhetsdimensionerna i styrning är redan en del av modern offentlig förvaltning och ingår i stadens styrning. I stället för att vara ett separat spår bör dimensionerna integreras i befintliga styrprocesser, vilket minskar risken för dubbelarbete och bidrar till en mer sammanhållen styrning för staden.

Dessutom spelar kommuner en viktig roll i genomförandet av nationella och internationella hållbarhetsåtaganden. Ett tillbakadragande från Agenda 2030 skulle kunna signalera minskad ambitionsnivå i hållbarhetsfrågor och riskera att påverka Göteborgs Stads anseende som en framåtlutad och ansvarstagande aktör.

Att avveckla Agenda 2030 skulle leda till konsekvenser utifrån stadens styrning då bland annat samtliga reglementen och ägardirektiv kräver justering.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det är det olämpligt att avveckla arbetet med Agenda 2030 och de tre hållbarhetsdimensionerna. I stället bör Göteborgs Stad vidareutveckla hur ramverket kan används på ett ändamålsenligt och integrerat sätt, så att det stärker – snarare än konkurrerar med – det lagstadgade uppdraget och de lokala behoven. En sådan inriktning bör bidra till en mer hållbar, effektiv och långsiktigt robust kommunal verksamhet.

Tomas Carlsson

Henrik Kant

Avdelningschef Utveckling och styrning

Stadsbyggnadsdirektör